

PROGRAMM

500 Jahre Reformation in Oberschlesien.

Wirkungen des Protestantismus auf Staat, Gesellschaft und Kultur

vom 16. bis zum 20. Jahrhundert

Katowice 28.-29.09.2017, Tagungsort: Biblioteka Śląska w Katowicach, Plac Rady Europy 1

Veranstalter: Województwo Śląskie,

Instytut Badań Regionalnych Biblioteki Śląskiej, Universität Stuttgart

Sprache: Deutsch, Polnisch

Tag I (28.09.2017 r.)

I Panel

Reformation in Oberschlesien 16.-18. Jahrhundert (Moderator: Prof. Dr. hab. Ryszard Kaczmarek)

9.00-9.30 Begrüßung und Konferenzeröffnung

9.30-10.00 Ausstellung „500 Jahre Protestantismus in Schlesien“ – Einführung: Prof. Dr. hab. Ewa Chojecka

10.00-10.30 *Rozprzestrzenianie się reformacji na Górnym Śląsku w XVI wieku, a następnie odwrót ruchu reformacji w XVII wieku [Die Ausbreitung der Reformation in Oberschlesien im 16. Jahrhundert und die Zurückdrängung der reformatorischen Bewegung im 17. Jahrhundert]* – Prof. Dr. hab. Joachim Bahlcke (Universität Stuttgart)

10.30-11.00 *Piastowie cieszyńscy wobec protestantów od XVI do XVII wieku [Die Haltung der Teschener Piasten zum Protestantismus von 16. bis 19. Jahrhundert]* – Dr. hab. Waclaw Gojniczek (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

11.00 – 11.30 *Wojna trzydziestoletnia i jej konsekwencje dla protestantów na Górnym Śląsku (dziedzictwo artystyczne) [Der Dreißigjährige Krieg und seine Konsequenzen für die Protestanten in Oberschlesien (Kunsterbe)]* – Dr. Jerzy Gorzelik (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

11.30-12.00 Diskussion

12.00 - 12.15 Kaffeepause

12.15-12.45 *Kontakty protestantów śląskich z morawskimi [Kontakte zwischen den schlesischen und den mährischen Protestanten]* – Dr. Jan Al. Saheb (Ostravska Univerzita w Ostravie)

12.45-13.15 *Protestanci i katolicy w Pszczynie przed wojnami śląskimi [Protestanten und Katholiken in Pless vor den Schlesischen Kriegen]*– Dr. Janina Dudała (Archiwum Archidiecezjalne w Katowicach)

13.15-13.45 *Treści ideowe sztuki protestanckiej na Śląsku w okresie nowożytnym [Der ideelle Gehalt der protestantischen Kunst in Schlesien während der Neuzeit]*– Sylwia Krzemińska-Szołtysek (Uniwersytet Wrocławski)

13.45-14.15 Diskussion

14.15-15.00 Mittagspause

II Panel

Die evangelische Kirche in Preußisch-Oberschlesien und Österreichisch-Schlesien bis 1918 (Moderator: Prof. Dr. hab. Joachim Bahlcke)

15.00-15.30 *Cieszyn - Halle. Kontakty między górnośląskimi luteranami i fundacją Franke [Teschen – Halle. Kontakte zwischen den ober-schlesischen Lutheranern und den Franckeschen Stiftungen]* – Prof. Dr. Thomas Müller-Bahlke (Franckesche Stiftungen Halle)

15.30- 16.00 *Zjednoczenie czy podział. Kościół ewangelicki w Prusach w XIX wieku [Unionsbestrebungen und Spaltungstendenzen: Die evangelische Kirche in Preußen im 19. Jahrhundert]* – Prof. Dr. hab. Roland Gehrke (Universität Stuttgart)

16.00 – 16.30 *Źródła Pietystów z Herrnhut do dziejów protestantyzmu na Górnym Śląsku (1740-1850) [Herrnhuter Quellen aus dem Archiv der Brüderunität zum Protestantismus in Oberschlesien (1740-1850)]* – Dr. Dietrich Meyer (Archiv der Brüderunität Herrnhut)

16.30-17.00 *Pietyzm na Górnym Śląsku. Dzieje - Przywódcy - Wpływy [Der Pietismus in Oberschlesien. Verlauf - Akteure - Auswirkungen]* – Dr. Matthias Noller (Universität Stuttgart)

17.00-17.30 Diskussion

17.30-20.00 Evangelisch-augsburgische Parochie in Katowice: Besichtigung der Kirche, Zusammentreffen mit dem Bischof der Diözese Katowice

20.00 Abendessen

Tag II (29.09.2017 r.)

Moderator: Prof. Dr. hab. Grażyna Szewczyk

9.00-9.30 *Odrodzenie protestantyzmu na pruskim Górnym Śląsku w XVIII wieku [Das Wiederaufleben des Protestantismus in Preußisch-Oberschlesien im 18. Jahrhundert]* – Dr. Jerzy Polak (Bielsko-Bialskie Towarzystwo Historyczne)

9.30-10.00 *Ewangelicy w Królestwie Polskim i na Górnym Śląsku w XIX wieku [Die Protestanten im Königreich Polen (Kongresspolen) und in Oberschlesien im 19. Jahrhundert]* – Prof. Dr. hab. Tadeusz Stegner (Uniwersytet Gdański)

10.00- 10.15 *Obraz Lutera w polskiej, ewangelickiej literaturze religijnej na Śląsku Cieszyńskim (do 1918 roku) [Das Bild Luthers in der polnischen evangelischen Literatur im Teschener Schlesien (bis 1918)]* – Dr. Renata Czyż (MBP w Wiśle)

10.15-10.45 Diskussion

10-45-11.00 Kaffeepause

11.00-11.30 *Protestanci na Śląsku Austriackim przed 1914 rokiem [Die Protestanten in Österreichisch-Schlesien vor 1914]* – Dr. hab. Janusz Spyra (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie)

11.30-12.00 *Ewangelicy reformowani i luteranie w Holdunowie. Ewangelicka wyspa na Górnym Śląsku przed 1922 rokiem [Reformierte und lutherische Protestanten in Anhalt/Pless. Eine evangelische Insel in Oberschlesien vor 1922]* – Ks. Dr. Adam Malina (Parafia Ewangelicko-Augsburska w Szopienicach-Katowicach)

12.00-12.15 *Parafie ewangelickie na pruskim Górnym Śląsku przed 1914 rokiem. Organizacja i duchowieństwo [Die evangelischen Gemeinden in Preußisch-Oberschlesien vor 1914. Verwaltung und Klerus]* – Dr. Jakub Grudniewski, mgr Dawid Duch (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

12.15-12.45 Diskussion

12.45-13.30 Mittagspause

III Panel

Die Unierte Kirche und Evangelisch-augsburgische Kirche in Oberschlesien nach 1918. (Moderator: Dr. hab. Waclaw Gojniczek)

13.30-14.00 *Obrazowanie pamięci historycznej (Refleksje nad wystawami 500-lecia Reformacji) [Die Darstellung des historischen Gedächtnisses (Reflexionen zu Ausstellungen zum 500jährigen Reformationsjubiläum)]*– Prof. dr hab. Ewa Chojecka

14.00-14.30 *Twórczość literacka ewangelików na Górnym Śląsku w XIX – XX wieku [Das Schrifttum der Protestanten in Oberschlesien im 19. und 20. Jahrhundert]* – Prof. Dr. hab. Grażyna Barbara Szewczyk (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

14.30-15.00 *Udział protestantów w życiu społecznym na Górnym Śląsku po 1945 roku [Der Anteil der Protestanten im gesellschaftlichen Leben in Oberschlesien nach 1945]* – Dr. hab. Jan Szturc (Polskie Towarzystwo Ewangelickie)

15.00-15.15 *Kościół Unijny w województwie śląskim: organizacja i duchowieństwo [Die Unierte Kirche in der Woiwodschaft Schlesien: Verwaltung und Klerus]* – Prof. Dr. hab. Ryszard Kaczmarek (Instytut Badań Regionalnych BS)

15.15-15.30 *Spory i konflikty w środowisku ewangelików na Górnym Śląsku w latach 1923-1939 [Streitigkeiten und Konflikte im Umfeld der Protestanten in Oberschlesien in den Jahren 1923-1939]* – Dr. Marta Kasprowska-Jarczyk (Biblioteka Śląska)

15.30-16.00 Diskussion

16.00-16.15 Kaffeepause

Moderator: Prof. Dr. hab. Ryszard Kaczmarek

16.15-16.45 *Kościół ewangelicki w Polsce po 1945 roku wobec problemu protestantów w województwie śląskim [Die evangelische Kirche in Polen nach 1945 zu den Problemen der Protestanten in der Woiwodschaft Schlesien]* – Prof. Dr. hab. Jarosław Kłaczek (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)

16.45-17.15 *Protestanci na Górnym Śląsku w polityce władz komunistycznych po 1945 roku [Die Protestanten in Oberschlesien in der Politik der kommunistischen Staatsbehörden nach 1945]* – Dr. hab. Krzysztof Nowak (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

17.15-17.45 *Między konfesją a narodowością. Protestanci na Zaolziu po 1918 roku [Zwischen Konfession und Nationalität. Protestanten im Olsagebiet nach 1918]* – Dr. Józef Szymeczek (Univerzita w Ostravie)

17.45-18.00 *Protestanci i katolicy na Górnym Śląsku w okresie międzywojennym [Protestanten und Katholiken in Oberschlesien während der Zwischenkriegszeit]* – Dr. Sebastian Rosenbaum (IPN Katowice)

18.00-18.15 *Kościół Ewangelicko-Augsburski w województwie śląskim: organizacja i duchowieństwo [Die Evangelisch-augsburgische Kirche in der Woiwodschaft Schlesien: Verwaltung und Klerus]* – Mgr. Stefan Król (Biblioteka Pedagogiczna w Cieszynie)

18.15-18.30 *Los górnośląskich protestantów podczas II wojny światowej [Das Schicksal der ober-schlesischen Protestanten während des Zweiten Weltkriegs]* – Dr. Mirosław Węcki (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

18.30-18.40 Diskussion

18.40-18.50 Zusammenfassung und Ausblick (Prof. Dr. hab. J. Bahlcke; Prof. Dr. hab. R. Kaczmarek)

19.00 Abendessen